

Nro. 38.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Májusnak 12-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

Hocze és Hadick F. M. Lajtinantokat a' *M. Terésia* vitézi Rendnek Commendatoraiiva, *Hohenzoller* Generál Majórt annak kis keresztes tagjáva tenni kegyelmesen méltóztatott Császár Ő Felsége.

A' következő Obersterek Generál Major-ságra emeltettek a' Cs. K. ármadiánál, ugymint: *Millutinovich* a' *Pétervárad*i seregtől, *Chasteller* és *Bourgeois* as Ingenieur Corpustól, *Vogelhuber* a' 2-ik Artilleria Regementől, *Gr. Klenau* a' *Wurmser* Huszároktól, és *Nimpts* *Krakóviai* Platz Obes-ter, Ez, ugyan ottan Vice-Commendánsa is tétetett.

Gr. *Bellegard* F. M. Lajtnantot, a' *Károly* Fő Hertzeg kedves Mentorját, a' Császár nevet viselő könnyű szerű Német lovas Regementnek tulajdonosává tette Ő Felsége.

Négy különös levelet közlött a' közelebb múlt szerdan költ *Bétsi* udvari diarium a' *Publicummal*, ugymint: 1) A' *Bonaparte* fő vezér *Károly* Fő Hertzeghez küldött levelé, 's ennek amannak adott válaszáat. 2) Gróf *Bellegard* és *Meerfeld* Cs. K. Generálisoknak *Bonaparte* Fő vezérhez küldött *Promemoriáját*, 's ennek arra adott válaszáat.

Bonaparte *Károly* Fő Hertzeghez következendő foglatú levelet küldött a' múlt *Martiusnak* 31-ik napján *Klagenfurtból*.

Fő Vezér Úram!

„A' dérek vitézek szoktak hadakozni, és békességet kívánni. Hát nem egészen hát eszendeje már annak, hogy ez a' háború tart? Hát nem elég embert öltünk e' már meg; nem elég szerentsétlenséget okoztunk e' már a' szenvedő emberiségnek, melly mindenfelől panaszolkodik ellenünk? Egész *Európa*, melly a' *Frantzia* Respublika ellen fel támadt, le tette immár fegyverét, egyedül az *Austriai* nemzet tartotta azt meg maga kezében, és szokkal több vér fog ennekutánna ki ontattatni, mint valaha ennekelötte. — Ez a' hatodik táborozás szerentsétlen jelekkel kezdődött el, és akárminémű kimenetele legyen annak, mind a' két részről egynéhány ezer embert fogunk fel áldozni, még is végtére is alkuba botsátkozni, és a' hadakozástól meg szünni, mivel mindennek végét kell érni, következésképen az ellenségeskedésnek is.”

„A' *Frantzia* Respublikának végre hajtó Tanácsa már egynéhány izben értesére adatta Császár Ő Felségének, hogy szives kivansága vagyon

azon háborúnak, melly mind a' két nemzetnek nagy terhére vagyon, véget vetni. — Egyedül a' *Londoni* udvarnak maga közbevetése állott az el-
leu. — Hát semmi remenység nem lehet e' egy-
mással való meg egyezésünkhöz? Kivánnjuk e'
egymást ennekutánna is gyilkolni tsak azért, mi-
vel egy idegen nemzet gyönyörüséget és halznot
talál abban?"

Fő vezér Úram! a' ki születésére nézve a'
királyi tronushoz olly közel, és minden apró
indulatokon, a' mellyek gyakorta lelkesitik a' mi-
nistereket és kórmanyfzégeket, felül vagyon, el-
tökéllette e' magában, hogy az egész emberi nem-
zet jóltevője, és Német Országának szabadítója le-
gyen? Ne gondolja fő vezér Úram, mitha én úgy
vélekednék, hogy meg ne menthetné azt a' fegy-
vernek ereje által; de tegyük fel, hogy magának
szolgálna is a' szarentse, még is, úgy is el kellene
Német Országának pufztúlni. A' mi engemet illet
fő Vezér Úram, hogyha ezen bekességes meg ki-
nálás által, mellyet tenni szarentsém vagyon, tsak
egyetlen egy embernek élete meg tartattatik is,
sokkal büzkébb leszek a' meg érdemlett polgári
koronában, mint azon szomorú ditsőségben, a'
melly a' hadi szarentsétől vette a' maga eredetét.
Kérem fő Vezér Úramat, vegye szivesen azon tisz-
telettel tellyes indulataimat, a' mellyekkel va-
gyok s. a' t. *Bonaparte*."

Károly Fő Hertzeg illyen választ küldött *Bo-
naparte* fő Vezérnek *Aprilisnek* 2-ik napján:

Generális Úram!

„A' midön én hadakozom, és a' betsüllet-
nek 's kötelességnek szávait követem, épen olly
nagyon kívánom az emberiségnek és nemzeteknek
bóldogságokért a' békességet, mint az Úr. Mi-
vel mindazáltal a' reám bizattatott hivatalban
semmi jussom nintsen az egymás ellen hadakozó
nemzetek perének vagy visgalására, vagy el iga-

zítására; és mivel Ő Császári Felsége is semmi hatalommal fel nem ruházott engemet a' békeséges tractlásra: természetes dolognak lenni találni fogja Generális Úram, hogy én abba nem is botsátkozhatom, és hogy egy olly fontos tárgyra nézve, melly egészlen az én sférámon kívül vagy, felsőbb parantsolatokat kell várnom. — Mindazáltal akármiként forduljon a' hadi szerénstse, 's akárminémű reménységünk lehessen a' békességhez, kérem Generális Úramat, hitesse el magával, hogy én különös tisztelettel vagyok s. a' t. *Károly Feldmarsal.*

Gr. *Bellegarde* és *Meerfeld* Cs. K. Generálisok következő Promemóriát küldöttek *Judenburgból* *Aprilisnek 7-ik* napján *Bonaparte* fő Vezérhez:

Minthogy Ő Cs. K. Felsége szívének tellyességéből óhajtyá a' közönséges békességnek *Európában* való helyre állítását; és azon háborúnak el végződését, melly mind a' két nemzetnek igen nagy terhére vagy: ahozképest azon békesség ajánlásra nézve, mellyet Ő Kir. Hertzegségnek küldött az Úr *Klagenfurtból*, bennünket az Úrhoz küldött, hogy azon igen fontos tárgyról egymástól értekezzünk. Mi az úrral való együtt beszélgetésünk után, meg lévén az Úr jó szándekáról győzöttetve, és arról is, hogy mind a' két hatalmasság egyaránt véget vetni kíván ezen veszedelmes háborúnak, 10 napi fegyverfűzűnést kíván Ő Kir. Hertzegsége, hogy annyival hamarabb el lehessen azon óhajtott tzel érní, és mindazokat a' nehézségeket, 's akadályokat, a' mellyeket az ellenségeskedésnek további folytatása, a' békesség alkudozásnak eleibe vethetne, félre tenni, és költsönös erővel munkálódní e' két nagy nemzet közt való békességet."

Erre ekként válaszolt *Bonaparte* fő Vezér *Judenbúrgi* fő hadi kvártélyából, *Germinalnak 19-ik* napján, a' *Frantzia* Respublikának 5-ik esztendéjében. (*Aprilisnek 8-ikán 1797-ik esztendőben.*)

Bellegarde és Meerfeld Generálisokhoz.

Úrain!

„A' két ármádiának jelenvaló tábori fekvéséhez képest egyátallyában ártalmas a' Frantzia ármádiának a' fegyverfűzés: hogyha mindazáltal utat nyitni kívánnak a' régen óhajtott, és mind a' két nemzetre nézve áldott békességre, minden halogátás nélkül helyt engedek az urak kívánságának.”

„A' Frantzia Respublika gyakorta ki nyilatkozta ezen kegyetlen háború végződése eránt való kívánságát Ő Császári Felségének; most is állandóul meg maradt azon indulatjában, és azon együtt beszélgetés után, mellyet az úrakkal tartani szereztem vólt, semmi kétségem nintsen az eránt, hogy a' Frantzia Respublika és Császár Ő Felsége közt való békesség, kevés napok alatt vissza ne szerzettethessen!”

„Kérem az úrakat, győződjenek meg azon jó indulatról, és különös tiszteletről, mellyekkel vagyok az urak eránt 's a' t. *Bonaparte.*”

Békességes és háborús környüállások.

Durlachból írják, hogy a' *Kehl* és *Bischofsheim* mellett történt hadi dolgok sokkal fontosabbak vóltak, mintsem eleinte vélekedénk vala. — Sokan el merik mondani, hogy az April. 20. 21. és 22-ik napjain történt tsatákban 10000 embernél több hólt meg és esett sebbe. — Eleinte kéttzer verettek vissza a' Frantziák, harmadikszor a' Császári seregek hátok megé kerülvén amázok kéntelenek vóltak hátrálni. — Egynéhány nap alatt annyira ki terjeszkedett a' Frantzia ármádia, hogy már *Freudenstadtig* és a' *Kinzingeni* völgyig nyomúltanak előbre.

Melly szép harmóniában éllyenek a' Cs. K. és Frantzia fő tisztek egymás közt a' közönséges

fegyverfzűnésnek ki hirdettetése után, meg tettik azon két levelekből, mellyet *Werne* F. M. Lajtiánant, és *Hoche* a' *Máási* és *Sámbrei* ármádiának fő vezére irtanak egymásnak, *April. 28-ik* napján: Néhány panaszok jöttek, úgymond, előmbe a' *Rénus* jobb partyán lévő Fr. truppok ellen, a' mellyek a' békessegre vezető fegyverfzűnéssel egyátallyában ellekeznek. — De ellenkeznek még azokkal a' principiumokkal is, a' mellyeket a' *Rénus* bal partyán az Úr közönségesekké tétetett. Ugy vélem, hogy a' *Frankfurti* eggyezés szerént ki hirdettetett fegyverfzűnés nemcsak a' két ármádiára, hanem egyfersmind az egész Német Birodalomra ki terjed. Azért küldöttem *B. Mylius* az Úrhoz, hogy az én nevemben ezekről jelentést tegyen az Úrnak.

Hoche fő vezér ekként felelt ezen levélre *Friedbergi* fő hadi szállásáról:

„Generális Úram! *B. Mylius* kezemhez szolgáltatatta azon levelet, a' mellyel az Úr engemet meg tiltelt, és a' mellyre én leg ottan válaizolok is. — El hiheti az Úr, hogy én ezen tartományokkal épen úgy, vagy még jobban fogok banni, mint a' *Rénus* bal partyán fekvőkkel. El hiszem, hogy némelly magános requisitiók ellen panasz ment az Úr eleibe; hanem maga is jól tudja azt az Úr, hogy mindenkor rendeletlenség követi a' háborút, és a' sok ezer dérek vitézek közt, néhány gaz emberek találtassának. Azomban betsületemre fogadom az Úrnak, hogy én olly rendeléseket tétettem, mellyek által minden törvénytelenység el háritássanak, és azok a' bűnösök, a' kik ki fognak nyilatkoztatni, az egész ármádia homloka előtt keményen meg büntetessenek.”

Olasz Ország.

Nagyon meg gyült mostanában a' *Vélentzei* Respublikának a' baja, egy részről a' tölle el pártolt *Bergamo*'s *Bresciabeli* pártos jobbagyai, más-

felől a' Fr. ármádia által lévén szorongattatva. Ki légyen ennek a' szerző oka, ő magok tudják leg jobban. A' Frantziák a' Velentzeiket, ezek ismét amazokat vádollyak.

A' *Maylandi* levelek ekként adják elő e' két Nemzet közt támadt gyűlölségnek, és ellenségeskedésnek kezdetét és folyását:

Egy Frantzia voluntér katona *Salóban* lévén egy valakit meg ölt. Gonosz tselekedetének szoros meg vizsgálása véget egy tsuport katonát küldött oda *Balland* Fr. Generális. Azon idő tájban hívták a' *Sálobéliek* a' *Bergamobélieket* magokhoz olly szin alatt, hogy magokat velek fraternizálják, az az, a' *Bergámoban* és *Bresciában* fel állított új respublikához kaptsolják; de midőn oda bé mentenek vólna, mind őket, mind az oda küldetett Frantzia tsuportot, a' mint mondják a' *Velentzei* Tanács titkos parantzolatjára, kegyetlenül meg ölték. *Balland* Generális illendő elégtételt kívánt a' *Sáloi* kormányozótól ezen hozzá küldött levelében: „A' *Salóban* végbe vitetett gonofságot lehetetlen büntetetlen hagyni. Akozképest egy olly igazságos és közönséges elégtételt kívánok, a' melly a' gonosz tselekedetnek nagyságához alkalmaztatott légyen. Az igazság és az Úr tulajdon java kötelezi az urat ezen elégtétel adásra. — Ez az ezköz az egyedül azon szomorú következeseknek el háritatásokra, a' mellyeket ez a' kedvetlen történet maga után vonhatna. — En olly állapotban vagyok, hogy ha a' körülállások kívánni fogják, eleget tehetek. Hogyha véget nem vet az úr a' még mostan is divatjában lévő törvénytelenléseknek, előre meg mondom, hogy az úr köteles leszen a' következeséékről számolni. — És hogyha azon közben, mig a' fő vezérnek (érti *Bonapartét*) válaszáat veszem, a' *Velentzei* nép a' Frantziáknak tartozó kötelességeiről el felejtkezik, a' kezemben lévő hatalommal fogok élni, magam magamnak elégtételt adni, és minden ellenséges meg támadást el háritani. En most az

Urral, mint kormányozóval azzal a' politicával beszélek, mellyel minden szabad nemzet bir, és hasonló egyenességgel is beszélek. — Kérem az urat, olly egyenes és meg határozott választ adjon nékem, melly az úr gondolkozása módjáért, és tselekedeteiért kezes lehessen. — A' mint az úr fogja magát erántam viselni, én is úgy viselem magamat. — Azonközben reménylem, hogy a' költsönös bizodalomnak, és a' szinmutatás nélkül való baratságnak helye leszen közöttünk; következésképen semmi olly dolog nem fog történni, a' melly által a' két nemzet közt való szövetséget és baratságot fel bonthatná."

Melly baratságos levelére nemtsak az, hogy semmi meg nyugtató választ, és semmi elégtételt nem nyert *Balland* Generális; sőt inkább naponként, mind jobban nevededett a' Velentzeiek és Frantziák közt támadt gyűlölségnek tüze; a' Velentzei fő kormányfő egynéhány 1000 főből álló sereget hivatott által *Dalmatziából*, trupjait szaporította mind a' szárazon, mind a' vizen, tábori munitióit készítette, számokat öregbítette; végtére egy olly hirdetményt tétetett a' maga tartományaiban közönségesse a' Vice-Proveditore avagy Admiralis által, a' mellyben fejenként minden hiv jobbágyait, a' kik tsak kezeiket és lábait birhatták, a' Frantziák ellen való fegyver fogásra serkengette, unszolta, és kényszerítette.

Ezen szoros környülállásokat *Balland* Generális is látván, kéntelen vólt a' fegyverhez nyúlni, és a' tromfot tromfal vissza ütni. E' végre két colonnét küldött a' Frantziák ellen fel támadt Velentzések ellen, egyiket *Landrieux* Generál Adjutans, a' másikat *Lahoz* Generál Major vezérlések alatt *Saló* felé. Az elsőbb *Bergamon* és *Brescian* keresztül, az utólsóbb más kerengőbb úton marsiroztának a' rendelt helyre. *Landrieux* Generál Lajtnant colonnéja *Rezzate* alatt meg támadta, meg verte, 's széllyel szórta az ott öszve gyüllött pártos Velentzeieket, 's néhány házakat meg is

gyűjtatott. Onnan *Corsinába* ment, holott *Landrieux* G. Lajtnantal eggyesülvén, öszve kaptsolt erővel *Sarezzo* ellen marsiroztak. Itten is megverték a' *Velentzeieket*, egynéhány 100 embereiket meg ölték, 3 ágyújokat, és igen sok fegyvereket, és munitióikat el nyerték, e' mellett sok hasznos levelek és a' *Bataglia Al Proveditore* felylyebb említett hirdetményeinek sok nyomtatványai estenek kezekbe. — Onnan t. i. *Sarezzo* alól egyenesen *Saló* alá vezették a' kórmányok alatt lévő Fr. colonnékat, holott nagy számmal vóltanak a' *Velentzei* insurgensek, a' kik tettetésből fegyvereiket le rakván, a' midön a' *Frantziák* közelebb mentek vólna hozzájuk, ismét fel kapdosták azokat, és kemény tüzet adtak réájok. — Ezen hitetlenségekért életekkel és tartományoknak el puztitásával fizettek meg, és egyedül a' setét éjjel vetett véget a' győzedelmesek dühösségének. Annakutánna *Lahoz* Generál a' *Lombardiai* és *Lengyel* truppoknak két osztalyával, és egy Fr. corpussal, a' *Lombardiai* és *Bergamói* patrioták által kisirtetvén hirtelen meg támadta *Saló* várasát a' szárazon, a' *Garderzee*, vagy tengeren lévő Fr. flotilla pedig a' vizen, és a' hofzszas ellentállás után azt meg vévén, minden abban találatott *Velentzei* katonákat, és fegyveres lakosokat le vagdaltak, magát a' várast pedig porrá égették. — A' melly időben ezek a' *Garderzee* mellett törtentek, ugyan akkor minden *Velentzei* tartományokban közönséges vólt a' *Frantziák* ellenvaló fel támadás, a' mellyből azt a' következtést húzták ki az utólsóbbak, hogy mindezek a' *Velentzei Tanáts* meg eggyezéséből törtentek.

Fülébe menvén *Bonaparte* fő vezérnek ez a' nem várt szomorú történet, következő értelmű levelet küldött a' *Velentzei Dogének*, az az uralkodó hertzegnek *Judenburgból* *Aprilisnek* 15-ik napján:

„A' *Velentzei Fels. Respublikának* minden szárazon lévő tartományai fegyverbe öltöztek,

minden felől ezt kiáltozzák az öszve sereglett pártosok: *Halál a' Frantziak fején.* Az Olasz Országi armádiától már egynehány százan áldozatjaivá lőnek az ő dühösségeknak. — Héjában tettetű hertzezséged azon seregek öszve gyűllését helybe nem hagyni, a' mellyeket tulajdon maga organizált. — Gondollyaé, hogy nékem azon szempillantásban, mellyben Német Ország szívében vagyok, elegendő tehetségem ne vólna a' Fr. nemzet tekintetének fenn tartására? Avagy gondollyaé, hogy az Olasz Országi legiók a' rajtok véghez vitt gyilkosságot el szenvedhetik? A' mi vitéz barátnak véreért bosszút fogunk állani, és egyetlen egy Fr. batallion sem találhatik, a' melly a' réá biztandó dolog végett vitézségét meg kettőztetni, 's erejét Tanáts hármaztatni ne kívánná. A' Velentzei meg a' leg otsmányabb hitetlenséggel visszonozta a' mi éranta mutatott nemes barátságunkat. Ezen levelemet meg adó Adjutánsom és brigadéros Generális előtt mondja meg világosan hertzezséged mit akar? *Békességet e', vagy háborút?* Hogyha egyszeriben széllyel nem oszlattya azon Respublikának fegyverben lévő seregeit; hogyha mindjárt meg nem fogatja, 's kezembe nem adatja a' végbe ment gyilkosság szerző okait, kéfzen vagyon ellene a' háború, sem a' Török nints a' Respublika kapui előtt, sem semmi ellenség nem fenyegeti. — Tsak azért fogatott el hertzezséged néhány papokat, hogy hadi népének a' Fr. armádia ellen lett öszve gyűjtetését szépitse, a' mellyek 24 óra alatt mind széllyel fognak szórattatni. — Nem 8 ik *Károly* Fr. Király idejében élünk most (a' ki t. i. a' Velentzei Respublika ellen 1494-ik esztendőben indított háborújában igen szerentsétlen vólt). Hogyha a' Fr. Respublikának hertzezséged eránt ki nyilatkoztatott jótéteményeinek meg utálása engemet háborúra kenyszeritene, ne gondollya, hogy a' Frantzia katonák a' fel fegyverkezett Velentzei haramjákat kövessék, és azon Velentzei tartományokat, mellyeknek ártatlan lakosait védelmem alá fogom venni, el pusztittsák; sőt inkább áldani

fogják jövendőben azon gonosz tetteket, a' mellyek a' Velentzei kormányzék kegyetlensége alól való meg szabadításokra kényszeríteni fogják a' Fr. armádiát *Bonaparte.*”

Frantzia Ország.

Sieyes abbé felől azt a' tudositást vette, az 500-ból alló Tanats, hogy a' kapott sebei nem veszedelmesek; hogy a' karján ejtett sebnek fájdalma miatt ajulásba esett úgyan, de egynéhány szempillantás múltván ismét fel ébredett. A' gyilkosa, kiről már másszor is emlékeztünk, elsőben katona, azután Augustinianus barát vólt, végtére a' Fr. revolutiónak kezdetekor, a' tsuklyáját el vetette, és most e', most ama részhez allott, de sohol sem tehetett magának szerentsét, és éppen ezen való bosszuságában kívánt azoknak gyilkosok lenni, a' kik per fas et nefas igen sok kintset gyűjtöttek magoknak a' revolutió alatt.

A' Directoriumnak a' törvénytevő Corpushoz (igy neveztetnek az 500 és 200 személyekből alló ifjú és öreg Tanatsok) küldött officialis jelentéséből nyilván ki tettik, hogy a' *Sieyes* gyilkosa *Poule* 3 hólnaptól fogva *Párisban* tartózkodik olly véggel, hogy vagy hátra lévő pensióját meg nyerje, vagy olly hivatalt kaphasson, melly által szegény sorsát meg jobbithassa. — *Bentabolle* deputatust, a' kihez segedelemért folymodott, de üres kézzel botsáttatott el, haragjában egy szál kardra hivta ki. — *Sieyes* meg sebesitetése után, még két golyobis és egy nagy kés találtatott nálla. — Egy atallyában tagadja, hogy tzimborás társai lettenek vólna, hanem azt vallya, hogy egyedül a' nagy nyomorúság, és a' *Sieyes* vele való bánasa öztönözték vólna ötet azon gonosz tselekedetre.

April. 18 ik napjára határozatott meg ennek a' gyilkosnak meg büntettetése; de mivel a' vádoló actákban nem vólt az ő gonosz tette elegendőképen meg határozatva, más *Juryk*, az az bi-

rák' kezébe adatott, a' kik mingyárt akkor új vádló actakat tettek fel. — Ő maga, t. i. *Poule* kevés meg illetődést mutat kétséges ki menetelű környülállásain, 's úgy tettik, mintha kézzebb vólna meg halni, mint előbbi nyomorúságos sor-sában élni. — Eleinte minden nap írott jelentést tettek az orvos Doctorok a' Directoriumnak *Sieyes* sebeinek mivóltáról, hanem már most veszedelmen kívül lévén élete, meg szűntek annak mívelésétől.

Pichegrü, *Jaurdan* és *Scherer* Generálisok az 500-akból álló Tanátsnak tagjaivá választattak azon departemantumokban, a' mellyekben laktanak. *Kleber* Generálisról is hasonló hir támadott, de azt meg táfollyák a' későbbi *Párisi* levelek. A' több departementumok által választattak közt vagyon *Bourlet* az *Artésiai* Grófnak előbbi komornyikja is, a' ki valamint ennekelötte nagy royalista vólt, úgy most a' szélnek fordítván a' köpönyegjét, a' leg nagyobb republicanus.

A' *Redacteur* névű *Párisi* újság író azt beszéli, hogy elégtelen lévén a' *Római* udvar, a' réá vettetett 30 millióból álló hadi adónak, vagy inkább békesség váltságának pengő pénzben való ki fizetésére, abban egyezett meg az ott lévő Frantzia Commissariusokkal, hogy 5 milliómot gyémantokban, 's más betses klénódinokban fogja ki fizetni, a' melly végre a' *Lorettói* kintsnek egy része fog forditattni.

Bonaparte fő vezér mind azt a' levelet, a' mellyet ő *Károly* Fő Hertzeghez küldött, mind a' néki *Károly* Hertzeg által adattatott választ meg küldötte a' Directoriumnak, e' pedig mind a' két Tanátsal közlötö.

A' *Párisi* tudósítások szerént 5000 főre megyen a' *Dombrovsky* Generális corpora, mellynél számos Lengyel tisztek vettek szolgálatot. — Ennek az ő legiója tartalék sereg gyanánt vagyon

mostan Olaszországban, azon kívül, a' melly a' Cispadanai és Lombardiai ifjakkól öfzve szerkesztett. — A' nevezett Generálisnak igen hizelkedő levelet, és egy szép paripát küldött ajándékba a' Lombardiai fő Kormányfőnek.

Batáviai Respublika.

Aprilisnek 24-ik napjától fogva, csak nem minden nap rendkívül való gyűllést tart a' *Hágai Convent*, 's ottan titkos Commissiokba is formálja magát, a' mellyekben kétség kívül a' Fels. Császár és Fr. Respublika közt ízerzett közönséges fegyverfűzésről vagy a' tanátskozás. — A' külső dolgokra ügyelő Commissió arról tudósította *April. 25-ik* napján a' Conventet, hogy a' *Mási és Sámbréi* Fr. armádia a' *Rénus* jobb partyára által költözvén, keményen tsatázott az ott táborozott Cs. K. armadiával, és égezlén *Frankfurt* városáig nyomult előre *Hoche* Generális vezérlése alatt. — A' Convent minden *Hollandiai* szolgálatból el szökött katonáknak, sőt még azoknak is, a' kik ennekelötte két elztendővel *Osnabrückben* gyűllést tartottak, Generális pardont hirdettetett a' hazájokba való vissza térhetés vegett.

A' jó reménység foka alatt fogságba esett *Lyukats* Vice-Admiralis tetteinek meg vizsgálására még ekkorig sem nevezettek ki a' bírák, mivel meg nem egyezhettének abban, minémű és hány számú tiszteknek kelletik azoknak lenni.

A' tartománybeli kormányfő el végzette immár a' maga első ülését, ambár még ekkorig sem egyezhettének meg abban annak tagjai, hogy egy olly újság írónak, a' ki a' magános gyűlléseknek actait fel jegyezze, és a' Publicum előtt közönségessé tegye, leheté magok közt helyet adni, avagy nem? — A' közönséges Gyülekezésekben, a' mellyekben tudniillik a' municipalitásokból ki lépett tagok helyett, másokat kellett volna választani, igen sok kabalák vóltanak. Sőt

néhány gyűlekezetekben el sem kezdődött a' választás, ambár minden kabaláknak el távoztatására ideje korán meg tétetődtek is a' szükséges rendelkezések. —

Mivel igen sok instántiák adattak bé a' Conventnek a' *Mart. 10 ik* napján hozatott végezésnek, melly szerént az új Constitutionának bé vétele vagy bé nem vétele a' tartományoknak választására hagyatott, meg változtatása érant: ahozképest következő végzéseket hozott a' Convent: 1) Ennek meg változtatása eránt tsak egyedül a' véneknek kamarája, t. i. a' 25000 voksolható polgárok adhatnak bé plánumot. — Úgy mindazáltal 2) hogy mind a' meg változtatandó tikkelyekkel való meg nem elégedésnek okai, mind a' meg jobbitásról való feltételek fel jegyeztessenek. — És 3) tsak akkor leszen a' gyűlekezeteknek az ezen tikkelyeknek bé vételekre, és 15 revisoroknak választására való jusok. — 4) Ezek *Utrechtben*, egy bizonyos napon a' Status Tanáts által fognak informáltatni. — 5) A' Revisorok végzésére a' harmadik gyűlekezetben fognak voksolni, melly ha a' voksoknak többsége által meg vettetik, semmi helye nem leszen a' változásnak, és hat esztendő el forgása alatt, semmi változásról való planum bé nem vétetődik. — Ellenben 6) ha a' Revisorok végzése a' voksoknak többsége által meg hagyattatik, constitutionális törvény leszen belőle.

Spanyól Ország.

Az oda való Tribunalis Inquisitió, minekutánna egynéhány millió embert a' más világra küldött vólna, maga is halálos nyavalyába esett, *de la Pace* első Status minister sájnállya tölle a' gyógyító szereket, már haldoklik — ennek is örökké való nyugodalmat engedjenek az igazságos egek! Valamint a' több lakosok, úgy a' pap-ság is közönséges adó fizetés alá fog rekesztetni. A' Tribunalis Inquisitió igen keményen fogta nem

tégiben a' maga hivatalját folytatni egy *Valadolidi* vén affzony ellen, a' ki bűvösbájossággal vádoltatott, és épen ez a' történet szolgáltattott annak el töröltetésére alkalmatosságot. — Ez a' munkába vétetődött reformatió akadályoztatta meg a' nagy Inquisitort, a' *Toledo*i Érseket, és a' melléjük adatott két Praelatust a' Rómába való utazástól. — Nemtsak *Spanyól*, hanem más Országokban, és a' mi Hazánkban is szokásban vólt az el múlt századokban, az ollyatén vén affzonyokat, a' kik a' füveknek erejét esmérték, 's azok által valamelly szokatlan dolgot műveltek bosszorkánysággal vádolni, 's meg égetni. Azok légyenek e' avagy nem, az által próbáltattak meg, hogy gombolyágba köttetvén a' vízbe botsátattak, melybe ha el merültek, ártatlanoknak; ha pedig a' víz tetején maradtak, valóságos 13 próbás bosszorkányoknak tartattak, holott az ő vízben való el merülések, vagy el nem merülések, tüdejeknek nagyságától és kitsinységétől függött. A' széles mellyű, következésképen nagy tüdejű ember sokkal alkalmatosabb a' vízben való úzásra, mint a' szoros mellyű és kis tüdejű, az azokban lévő levegő égnek nagyobb vagy kisebb méreteke szerént. — Örökké áldhattyaék az időnkben élő tudákos affzonyok *Thomasius Krestelynek*, a' Hálai fő iskola halhatatlan emlekezetű Tanítójának a' hamvait, a' ki Európának bosszorkányokról való bal vélekedését tudós pennájából folytentával úgy el óltotta, hogy ezen folyó században, *Spanyól* Országot ki vévén, sohol is semmi hire nem hallatott a' bosszorkányok ellen indittatni szokott Processusoknak.

A' *Mart. 28-ikán* költ *Madritti* levelek szerént még eddig ugyan hadat nem izent a' *Spanyól* Király *Portugallia* Orzágnak, de azomban minden hadi készülteket úgy tétett, mintha ma vagy hólnap el kellene az ellenségeskedésnek kezdődni. — A' *Spanyól* hadi seregeknek fő vezéréve hertzeg *Alvarez* neveztetett ki, és a' flottának, melly 42 linea hajóból, és 25 fregattéból áll, *Ma-*

zaredo Vice-Admiralis lett a' fő kormányozója, a' ki a' leg jobb hajós vezérnek tartatik *Spanyól* Országban, de mivel az igasságot ki mondta, ki esett a' kegyelemből, mellybe, minékutánna beszédenék igasságát maga a' tapasztalás meg mutatta volna, ismét fel vétetődött. *Gravina* Admiralis, a' ki a' flotta commandojával elsőben meg kínáltatott, maga meg vallotta, hogy ő néki sokkal kevesebb tudománya és tapasztalása van azon mesterségben, mint *Mazaredo Vice-Admiralis*nak; azért is nem ötet, hanem ezt illeti a' fő kormány, és ő örömmel fog alatta szolgálni. Most már azon iparkodik, hogy a' néki okozott bosszúságot, különös kegyelmekkel pótoltsassa ki, 's annál fogva eleget tehessen a' Nemzet kivanságának.

A' *Carthagenai* eskadre is *Cadixba* váratik, holott 2 batallion Helvetus garda, 1 Wallon batallion, és a' *Velenza* regementje fog abba bé szállni, és a' *Porgalliai* tenger partok mellett ólalkodni az *Angliai* flottára.

A' miólta a' Brittusok a' *Spanyól* Ország mellett lévő tengeren fel 's alá úszkálnak, és semmi eleséget nem engednek oda bé vitetni, azóltától fogva érezhetőképen szükül és drágúl a' kenyér, kiváltképen *Galliciában*. — A' kormányzék nagyon vigyaztat azon philosophicus könyveknek *Spanyól* Országba való bé vitetésekre, a' mellyek vagy revolutionale principiumokat, vagy vallásbeli türedelmet javaslanak. — Minden hátar szélékre Commissariusok küldettek ki, olly veggel, hogy minden oda bé vitetendő irásokat szorosán meg vizsgállyanak.

Az utólsó Magyar Kurirban kiadatott Komáromi Tudósításból, a' materiának soksága miatt ki maradtak a' következő Rendek.

Sokaknak tudakozódásokra jelentjük azt is, hogy itt úgy nevezett Convictus nem fog lenni; hanem minden Tanúlónak a' maga költségén kelletik élni.